

VOLKSBELANG, Het, het oudste nog bestaande liberaal Vlaams weekblad, waarvan het eerste nummer te Gent verscheen op 12 januari 1867.

Oprichters en eerste redactieleden waren I.S. van Doosselaere, Jozef van Hoorde, Julius Sabbe, Julius de Vigne en A. Hoste. Al snel traden ook Max Rooses, Julius Vuylsteke, Jacob F. Heremans, Arthur Cornette, Willem Rogghé, E. en R. de Clercq, Hendrik de Hoon, V. de Hoon, Camiel Siffer en Alfons Prayon-van Zuylen tot de redactie toe.

De stichting van *Het Volksbelang* hing samen met het aantreden van een nieuwe generatie linkse flaminganten, die zich van de liberale partij afkeerden omwille van haar burgerlijk en Franstalig karakter. Aanvankelijk benadrukte het blad het sociale aspect; spaarkassen, volksbanken, vakbonden en het algemeen stemrecht werden verdedigd. Na enkele maanden traden Vlaamsgezindheid en vrijzinnigheid als inhoudelijk belangrijkste aandachtspunten naar voren. *Het Volksbelang* werd toen een Vlaamsgezind progressief weekblad, dat tussen de katholieken en liberalen in, het opnam voor sociale en Vlaamse eisen. Zowel de katholieken als de doctrinair-liberalen werden aangevallen en er werd gepleit voor een onafhankelijke Vlaamse Volkspartij. De **Landdagbeweging** en Eerste Internationale werden in het blad positief onthaald.

Vuylsteke was het echter niet eens met de onafhankelijke koers van het blad ten opzichte van de liberale partij. Hij vreesde dat dit zou leiden tot de oprichting van een derde politieke partij. Vandaar zijn pogingen om dit 'dissidente' neutrale karakter van het progressieve blad, vooral belichaamd door Rooses, ongedaan te maken. Dit lukte toen onder Vuylstekes impuls *Het Volksbelang* eind 1867 het orgaan werd van de door Vuylsteke heringerichte **Vlaamsche Liberale Vereeniging**. De koers van het blad kenmerkte zich van dan af door een uitgesproken antiklerikalisme (terwijl het daarvoor bij gelegenheid ook katholieke flaminganten had gesteund). *Het Volksbelang* fungeerde als spreekbuis van de flamingantische, progressieve drukkingsgroep binnen de liberale partij. Vele onafhankelijke flaminganten zegden hun abonnement op. Toen Vuylsteke vanaf oktober 1869 deel uitmaakte van de Gentse gemeenteraad, werd de flamingantische toon van *Het Volksbelang* meer gematigd. Op 24 december 1869 stichtte Vuylsteke de maatschappij

Het Volksbelang met de bedoeling meer fondsen te verzamelen. Deze consequent liberale maar gematigd-Vlaamse koers werd de ganse periode dat Fredericq de belangrijkste redacteur was gevolgd (1883-1914). In deze vroege periode speelde Het Volksbelang op bescheiden wijze en beperkt tot de Gentse regio, de rol van liberale krant tot deze functie in 1888 werd overgenomen door *Het Laatste Nieuws* van Julius Hoste (sr.).

Dat Het Volksbelang niet meer enthousiast meewerkte aan frontvorming boven alle partijen rond flamingantische eisen blijkt uit de houding van het blad naar aanleiding van de organisatie van de Vlaamse landdag in Brussel (juni 1873). Het blad keurde de actie, die vooral gericht was tegen de liberale doctrinairers, af en raakte hierover verwikkeld in een vinnige polemiek met het Brusselse *Flandria* en *De Zweep*. Het vreesde de afscheiding van de Vlaamsgezinden uit de liberale partij. Naar aanleiding van het wetsvoorstel-Edward Coremans inzake de vernederlandsing van het middelbaar onderwijs ontstonden er tussen 1879 en 1883 (de goedkeuring van de wet-Coremans-De Vigne) vrij hevige pennentwisten tussen het gematigde Het Volksbelang (dat het opnam voor de liberaal De Vigne) en de radicale *De Zweep* en *De Kleine Gazet* (aanhangers van een volledige vernederlandsing). De agitatie rond de Gelijkheidswet in 1896-1897 leidde uitzonderlijk wel tot een opening naar de katholieken toe; in het nu radicaal antiklerikale Het Volksbelang waren dan wel geluiden te horen voor samenwerking met katholieke flaminganten in deze zaak.

Na de stopzetting van de publicatie ten gevolge van de Eerste Wereldoorlog werd Het Volksbelang van 1925 tot 1934 uitgegeven door Victor Ressler te Antwerpen, eerst als weekblad, later als maandblad. Vanaf 1935 tot aan de Tweede Wereldoorlog verhuisde het blad opnieuw naar Gent. Door de oprichting van het Liberaal Vlaams Verbond (LVV) in 1913 was het karakter van de periodiek gewijzigd en werd Het Volksbelang de officiële spreekbuis van het LVV en van Vlaamse liberale politici en LVV'ers als Julius Hoste (jr.) en Arthur Vanderpoorten.

In 1945 werd Het Volksbelang het blad van het LVV en kwam het onder de vleugels van de leiding van Het Laatste Nieuws, meer bepaald Hoste (jr.) en Albert Maertens. In 1960 werd Piet van Brabant hoofdredacteur. In 1970 werd hij opgevolgd door Frans Strieleman, die deze functie waarnam van 1971 tot Van Brabant in 1991 opnieuw de fakkel overnam. Sinds 1996 is Bert Cornelis hoofdredacteur.

Samen met Het Laatste Nieuws, het Willemsfonds en het LVV bleef Het Volksbelang in de naoorlogse periode consequent en met toenemend succes de Vlaams-liberale standpunten uitdragen. Het steunde met volle overtuiging Vlaamsgezinde politici als Vanderpoorten en Frans Grootjans. Met de

jaren groeide het blad uit tot het geweten van het Vlaams liberalisme. Als hoofdredacteur ageerde Van Brabant tegen het unitair beleid van PVV-voorzitter Omer Vanaudenhove en voor de Blauwe Leeuwen, de vleugelvorming en de communautaire splitsing van de PVV. De oprichting van de Vlaamse PVV in 1972 mag als een van de realisaties van het LVV en *Het Volksbelang* beschouwd worden. Op Vlaams vlak bleef het blad alert en ageerde het onder meer tegen het Egmontpact en tegen de verfransing van Brussel en de randgemeenten. In de jaren 1980 en 1990, tijdens de radicalisering van de PVV en de Vlaamse Liberalen en Democraten in neoliberale zin, vroeg het aandacht voor een sociaal geïnspireerd liberalisme.

LITERATUUR: A. Cardon, *De reacties in de Gentse pers op de Vlaamse Beweging* (Vooruit, Het Volk, Le Bien Public, La Flandre Libérale, Het Volksbelang) 1893-1914, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1966; – M. Somers, ‘Het Volksbelang in zijn aanvangsjaar’, in *De Vlaamse Gids*, nr. 3 (mei-juni 1977), p. 54-58; – M. Reynebeau, ‘Hoe Het Volksbelang liberaal werd’, in *De Standaard der Letteren* (2 december 1977); – L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, I, 1977; – J. Verschaeren, *Julius Vuylsteke (1836-1903)*. Klauwaard en Geus, 1984; – L. Wils, *Vlaanderen, België, Groot-Nederland. Mythe en geschiedenis*, 1994; – W. Prevenier, ‘Piet Van Brabant en Het Volksbelang’, in *Het Volksbelang* (september 1997), p. 7-9.

SAM VAN CLEMEN